

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— "
Pe 3 luni . . . 7.— "
Pe o lună . . . 2.40 "

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . 40.— franci,
Telefon
pentru oraș și interurbana
Nr. 761.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr.1/a

INSERTIUNILE
se primesc la adresa
străzii.
Mulțumite publice și Log
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Cum mor popoarele?

Arad, 22 Februarie.

II.

Poporul nostru e departe de a fi ajuns la acel apogeu de mărire și putere, după care ne-am putea teme să nu urmeze o epocă de decadere sau chiar o prăbușire bruscă. De când ne-am pomenit suntem tot pe drumul lung și greu al luptei pentru existență. Deși popor mic, deși desbinați sub atâtea împărății, deși s'au isbit de noi atâtea valuri grele, noi am rămas și existăm și azi de sigur nu în urma forței brute pe care o reprezentăm, ci în virtutea puterilor noastre sufletești. Noi n'am avut răgaz și nu ne-a dat mâna să siluim natura, ordinea morală ce trebuie să existe în lume, nici în noi înșine, nici în vecinii noștri. Mereu în luptă, muncind mereu și apărându-ne în toată clipa ființa noastră națională noi n'am disconsiderat factorii de ordin sufletească, nu ne-am părăsit credința, obiceiurile, onestitatea, n'am întunecat principiul dreptății, n'am lăcomit la ceace-i al altuia. Vremurile ne-au legat de glie, dar cu legături însutit mai puternice ne-am legat noi înșine de moșie, de limbă și lege, și în viața aceasta aspră și săracă am păstrat bogată viața noastră sufletească, am păstrat-o curată și sănătoasă. Din ea am trăit, prin ea am suferit și am muncit luptând mereu, ea e chezașia noastră și pentru viitor. Până când sufletul neamului nostru e necorupt, până când sămânța distrugerii nu va încolți din noi înșine, nu avem pentruce ne teme de viitor. Un popor moare din el însuși, când nu mai

are putere de viață în sine. Și putere de viață nu mai are când disconsideră ordinea morală, când se ticăloșește el însuși și vrea să țină sau să ducă și pe alte popoare în ticăloșie și robie sufletească și trupească. Dovadă ne este istoria popoarelor dispărute, dovadă istoria de până acum a poporului nostru.

Cum va fi apreciată jertfa popoarelor mici în acest război? Ce li se va recunoaște din cât au făcut, ce drum se va deschide pentru viața lor în viitor? Desigur sunt tot atâtea întrebări juste, dar fac rău aceia cari, presupunând o rezolvire puțin favorabilă, trag concluzii cari merg până la pesimism. Căci nu tratatele de pace decid asupra morții sau vieții unui popor, nu streinii hotărăsc soarta unui neam. Aceste toate pot contribui în măsură mai mică sau mai mare la progresarea sau stagnarea vieții unui neam, nu însă asupra însăși vieții lui. Aceasta, cum e și firesc să fie, isvorește singur din puterea sufletească a popoarelor. Puterea sufletească a poporului nostru nădărdim să nu o temem de nimic, pentrucă înaintea lui are încă drum lung și va avea să muncească și să lupte necurmat. Și aceasta este recompensa morală care ține echilibrul în lume: ceice muncesc și luptă necurmat își păstrează puterile sufletești și au viitor, cei cari se pun la hodină și așteaptă să-i țină alții putrezesc și se dărâmă ca niște ciupercei.

Va zice cineva: e puțină mângâiere în constatarea aceasta! Ce folos că eu rămân întreg și tare dacă o singură dată în viață n'am gustat bunătățile în cari altul se bălăcărește. Va fi puțină mângâiere! Dar viața nici nu cunoaște acest cuvânt, viața nu știe

decât de muncă și de luptă. Celce se mângâie capătă gust să simtă și fericirea, iar din fericire, ca să ne păstreze curați și întregi, viața ne scoate uneori cu sila.

Și va mai zice cineva: ei bine, popoarele nu-s tari și sănătoase decât până când luptă, până când ajung la ținta pe care au dorit-o? Urmează îndată căderea? Popoarele deci nu se nasc, nu luptă decât ca, atingând ținta, să se prăbușească? De sigur nu această soartă e menită popoarelor de Celce stăpânește în cer și pe pământ. Dacă Dumnezeu ar fi statorit acest drum al popoarelor, cu nesfârșite lupte spre culmi ca de acolo să se prăbușească în prăpastie, ar trebui să spunem că El e dușmanul neamului omenesc. Dușmanul ne suntem însă noi înșine, și noi ne prăbușim din înălțimi, din propriile noastre slăbiciuni. Ajunși pe culme, om sau popor, ametește de obicei de mărire în care se află, se crede el Dumnezeu, căci doar și omul cel dintâiu a vrut să fie ca Dumnezeu de mare.

Ajunși pe culmea dezvoltării sale un popor ar putea foarte bine să nu cadă, păstrându-și neatinsse toate comorile sufletești cari l-au înălțat. În granițele vieții lui naționale ar putea, pe veci, să aibă de lucru, să sădească și să pliviască, ar putea să fie de ajutor altor popoare cari nizuiesc spre acelaș scop. Din înălțimile ajunse ar putea să vadă viața mai vastă, ar putea să descopere noi înțelesuri și noi ținte în lume și în viață și ar avea pe veci să muncească întru desăvârșirea vieții omenești. De sigur că Dumnezeu acest scop l-a pus înaintea popoarelor.

Istoria însă ne arată și vedem și noi că altfel pornește, de alte ținte e frământat,

Georg Busse-Palma († 1915).

Domnul director*).

Domnul director își ocupase abia de câteva ceasuri noul post. Om masiv, cum era, se așezase greoi în jeț, și aplecat puțin înainte asupra actelor cărămidăriei le studia cu atenție încordată. Primul contabil îi sta de ajutor cu un funcționar mai tânăr, și voind să deie lămuririle necesare despre o anumită sumă mai mare se apropie atât de puțin precaut de jețul domnului director, încât barba-i lungă atinse fața noului șef.

Puțin cam înțepat de așa apropiere, domnul director tresări:

— Spune-mi, te rog, domnuleee.

— Mereanu, — întregi contabilul zimbând foarte politicos.

— Da, domnule Mereanu, spune-mi, te rog, ții dumiata mult la obiceiul ăsta de a purta o barbă așa mare?

Tânărul roși până în vârful urechilor.

— Un obicei, numai, domnule director!

— Da, și un gust cam — de tot neobișnuit.

Pe urmă își continuă lucrul. Inserase de-a binelea când în sfârșit domnul director părăsi fabrica, și se retrase în locuința sa, — clădirea cea mare și deșartă de dincolo.

A doua zi, pe la ceasurile nouă dimineața tocmai își lua dejunul, când capul servitoarei, blond ca franzelele de pe masă răsări din nou în ușă.

— A venit bărbierul, domnule director; să poftescă?

— Bărbierul? Hm! Să între, da!

Bine c'a venit, se gândi el, pipăindu-și bărbia, peria e iară destul de aspră.

Barbierul intră.

Un tânăr lung, desirat. Părul roșu ca o blană de vulpe i se ridica ca niște țepușe pe capul colțuros. Se îndoi drept în două și salută cu ochii plecați în pământ.

— A dumiata ești așadară maistrul care întinerește lumea? — îl întâmpină domnul director în ton jovial. — Ai bine înțeles tot ce trebuie, briceag bun, mână ușurică?...

Buzele subțiri ale bărbierului se schimosiră într'un zimbet discret.

— Sper că da, domnule director! răspunse el. Dacă doriți să vă încredințați...

Și așezându-și geanta și pușculița cu săpun pe masă scoase briceagul. Custura lată, cu două tăisuri, prinse câteva raze de soare și triumfătoare le plimba prin odaie.

— Nou-nouți, domnule director! Și ascuțit foc! Trece, dacă-i numai decât, prin carne și prin clo-lane! zise el rânjind și vru să-i arate distinsului mușteriu instrumentul. Ochii și-i făcuse mici, mici de tot, și clipind din gene îl aținti cu privire piezișă.

Domnul director avu o senzație desagregabilă. Omul acesta îi era nesuferit, și pare că-l și cunoștea de undeva. De unde anume, nu-și putea da seama. Dar în sfârșit: ce-l intriga persoana bărbierului său?

Il respinse deci cu un gest pronunțat de nerăbdare.

— Bine, bine! Așează dumiata numai scaunul colo, la fereastră!

Bărbierul îi îndeplini numai decât porunca și domnul director se așeză.

Servieta îi cuprinse grumazul și săpunirea începu. Acuma abia observă domnul director mâinile mari și diforme ale băietanului.

— Asta la dumiata se chiamă ușurel?! — zimbă el cu o anumită mimică foarte expresivă.

Bărbierul conteni cu săpunitul și-și privia și el acum palmele.

— Ei! așa ușurele să zicem că nu-s, — declară el fără pic de jenă, — dar în schimb sigure și tari! Sigure și tari! Ce apucă astea odată, apucat rămâne! Și ce încape odată pe mâna lor, bun încăput îi! Mai ales cine nu crede!...

Domnul director tresări și instinctiv își ridică brațul să se apere. Ce Dumnezeu o fi având omul ăsta!? In adevăr când rostise cuvintele din urmă scrâșnise din dinți, și în ochii de piscică licări o stranie lumină verzuie. Aferim socoteală! se gândi domnul director. ăsta dacă ar fi dușmanul meu, de sigur n'ar ajunge să-mi poarte pe la gât briceul.

*) „Der Herr Direktor” în „Verkettung” Nr. 5750 din Reclam's Univ.-Bibliothek

omul și poporul ajuns pe culme. Vedem că pofta de stăpânire, pofta de a exploata viața, de a suge din ea tot ce poate da, e aproape singura preocupare a celor ce ajung la țintă, om sau popor. În această preocupare sufletul se strică, biruește animalul din om. Un popor cade și viața experimentează cu alt popor, ca lumea să nu ajungă sub tirania unui animal. Ce-i pasă vieții, ce-i în naintea existenței vre-o câteva zeci de veacuri?

Noi mai credem că popoarele s'au mai cumișit, fie din cauza pildelor din trecut, fie sub înfrurirea legii lui Cristos. În special ne place să credem că poporul nostru, cu experiența lui de veacuri grele și pline de suferinți, e unul dintre cele mai cumișite popoare și că, ajuns să stăpânească ceea ce este al lui, nu se va gândi niciodată la ceea ce-i al altuia, și, sub scutul bisericii lui Cristos, își va păstra mereu comoara puterilor sufletești. Iar dacă perirea nu va porni din noi, de cauze externe cari să ne primejduiască viața, n'avem să ne temem.

Chiar cultura națională, — factor nou în viața popoarelor și factor de căpetenie în întărirea lui — nu va putea fi oprită dacă vom voi-o, vom munci și vom jertfi pentru ea noi înșine. Prin noi înșine vom trăi, prin noi înșine vom muri, ca ori care alt popor. Cu cât din viața noastră se va restrânge mai intensiv ordinea morală atotstăpânitoare — nu în războaie, ci în viață — cu atât ființa noastră ca popor va fi mai asigurată, și, dimpotrivă. Excepții nu se dau, căci în fața vieții toți suntem egali.

Viitorul regim financiar al României.

Arad, 22 Februarie.

Traducem din *Indépendance Roumaine*, nrul din urmă ce ne vine, următorul articol vrednic de atenție:

Cu puține modificări, budgetul pentru anul 1916—1917 va semăna celui de pe anul 1915—1916, tot așa acesta s'a apropiat de cel din 1914—1915.

O reviziune fundamentală a resurselor sta-

tului este aproape imposibilă în epoca aceasta de nesiguranță și schimbări, cari au imprimat statului un tablou financiar foarte diferențiat.

O discuție generală, în aceste momente ar răsuna în pustiu, nefiind guvernul în posibilitatea de a supune Camerei tabloul aproximativ măcar al viitorului an financiar, în mijlocul aglomerației evenimentelor extraordinare la cari asistăm astăzi.

În urma unor circumstanțe avantajoase situația generală economică a României n'a suferit prea mult până acum. Războiul, care ne-a închis căările către mare, în schimb a dat o altă vie direcție comerțului român și i-a trezit așa zicând respirația normală. I-a forțat adoptarea unui nou regim, prea puțin usitat și străin tradițiilor noastre.

Urmarea acestora n'a întârziat, într'un desechilibru foarte pronunțat scăderea comerțului extern cu aproape 60% dintr'un an pe cellalt, necesitatea statului de a-și procura un credit comercial și economic, de a lua în măsură posibilă inițiative particulare de vânzare pentru produsele române în afară de hotarele țării procurându-și în străinătate marfa de care nu se poate lipsi.

Cu toată rezistența economică robustă a României, care are toate avantajele de a produce articole de o necesitate universală ale căror influențe se simte azi mai mult decât ori și când, o scădere considerabilă a exporturilor, din cauza imposibilității materiale de a trece cu urgență masele de cereale și petrol, pare a provoca tulburări cari pretind intervenția statului.

Este faptul prevăzut de guvernul liberal; aceste diferite măsuri, din punct de vedere al creditului și schimbului cu străinătatea, dă destule probe că este în deplină măsură conștient de îndatoririle sale. Privitor însă la chestiunea absolut financiară și bugetară, date fiind circumstanțele cari impun mari sforțări, ridicându-se foarte considerabil necesitățile armatei, mâne poate datoria publică a României va putea spori cu mai multe milioane, cu un miliard chiar, ceea ce se impune astăzi nu este o simplă cercetare a chestiunii bugetare, ci problema financiară propriu zisă, care să ia asupra-și răspunderea bugetului de mâne, când convulsivitatea europeană va fi atenuată.

Partidul liberal repetă mereu importanța și gravitatea acestei chestiuni în opinia română. Ori care ar fi convicțiunea celor cari nu împărtășesc principiile liberale și se ridică împotriva indicațiilor susținute de prietenul nostru

d. Dr. Creangă cu ocazia ultimei întruniri a cercului național-liberal, datorită lor este formularea soluțiilor și nu a se deda critice cu tendințe răutăcioase care nu este decât absurdă și nu dau autorilor decât certificate de raport prea puțin intelectual. Politicianilor demni de acest titlu, li se impune datoria, dacă știu să reprobe diferitele mijloace susținute de d. Creangă cu aprobarea dlui Vintilă Brăteanu, de a spune, prin cari isvoare anume cred ei să fie înlocuite și cari economii trebuiesc negreșit introduse în administrația statului și darea de venite și diferitele monopoluri propuse?

Negreșit, nici unul dintre monopolurile amintite de d. Dr. Creangă nu sunt inovații: alcoolul, asigurările, petrolul, chiar zahărul își are precedente. Monopolul zahărului, s'a introdus prin Confederația elvețiană cu titlu provisoriu, care însă are toate șansele durabilității.

Cucerirea Erzerumului.

Arad, 22 Februarie.

Cetim în *L'Indépendance Roumaine* dela 18 Februarie următoarele date cari relevă importanța mare a fortăreței Erzerum:

Luarea Erzerumului de Ruși este anunțată în chip oficial. Rapiditatea cu care a fost făcută această acțiune face cinste șefilor cari au condus-o și trupelor cari au executat-o. Vice-regele Caucazului, marele duce Nicolae, a anunțat țarului că fortăreața a fost cucerită prin forță majoră după un asediu de cinci zile, „fără precedent”.

Și nu întâiaoară a căzut această cetate în mâinile Rușilor. La 1828 era în stăpânirea lor. Au asediat-o de asemeni în 1877 și au ocupat-o în Februarie 1878 până în Septembrie acelaș an.

Această localitate a fost fortificată dela 1863 până la 1875 și în 1882 a fost încinsă de un întreg sistem de forturi. În ajunul evenimentelor actuale, când Turcia se prepara să intre în război de partea aliaților, aceste forturi au fost fără îndoială modificate mai

— Cred, cred! — răspuse el deci cu un zimbet de silă. Dar, te rog, grăbește. Aștept poșta și factorul în tot minutul poate fi aice.

Domnul director roși. Pretextul acesta și-l improvizase de tot spontan și singur nu-și putea da seama cu ce scop anume.

Peste fața bărbierului, care de altminteri imediat se întoarse la cuvenita liniște respectuoasă, trecu așa ca o umbră de zimbet batjocuritor.

— De asta, domnule director, nu e nevoie să vă îngrijiiți; scrisorile vor fi depuse dincolo, în cancelarie, și aice de bună seamă nu ne va denanja nimenea!

Domnul director își mușcă buzele.

— De unde știi dumiata asta? întrebă el aproape mânios.

— L'am servit și pe înaintașul dvoastre!

Și apucând briciul îi cercă mai întâi cu vârful degetului tășul și apoi prinse încetul a rade.

— Păr vârtos! recunoscu el cu multă competență. Păr vârtos și tare! N'as fi crezut mai adineori, pentru că — să am pardon, domnule director, — Dvoastră sunteți chiar puțin chel. Dar domnul director de sigur nu-și mai amintește de mine? Se înțelege că nu! Eram doar numai un băiat atunci!

Aaa! Va să zică tot! își zise domnul director. Imi era pare-că îndată că-l cunosc de undeva.

— Hm! Adecă de unde mă cunoști dumiata?

— Din Mărgineni. Dacă Vă mai aduceți aminte, domnule director, de Mama Raluca, care locuia sub pădure, unde domnul director ținea branștea. Eu sunt feciorul ei.

— Raluca, Mama Raluca — se răsândi domnul director voind pare-că să se îndoiască de adevărul spuselor lui. Și deodată aducerea aminte se lămuri: Că bine zice! Raluca, bătrâna ceea cu fața suptă și ascuțită ca o pasere de pradă. Câte daraveri n'a mai avut cu ea! Hm! Indemână nu-i era de fel când se gândi la asta. Conștiința nu-i era tocmai curată și băiatul ăsta, care nu era altul decât feciorul ei și-i purta acum așa încet și greoi custura cea atât de ascuțită pe față, nu avea deloc aerul de a fi omul căruia te-ai putea încrede. „Că bine zici! — răspuse deci domnul director. Da, da, mi-aduc ca prin vis aminte. Ei, ce mai face inama dumitale?”

Un rânjit, ce era menit să arate că-i neplăcut atins, boți fața bărbierului.

— Mulțumesc de întrebare, domnule director, mulțumesc! Acuma face bine. Are liniște, liniște și pace, cum și-a dorit-o întotdeauna, — Dumnezeu s'o ierte! Și poate că iară s'a întâlnit cu bătrâna Dolcă, cățelușa noastră, știți, domnule director, cățelușa care ați împușcat-o la vânătoare. Mămuca ținea la ea ca la ochii din cap, și de jalea ei s'a îmbolnăvit de inimă rea.

Domnul director tresări nervos, și când o clipă bărbierul îi ridică briciul de pe față se răsti repede: „Nu-i adevărat! Nu eu am împușcat cățeaua. Și mai ales, la naiba s'o ieie, ce mă doare azi de lucrurile astea? Grăbește-te dumiata mai bine cu lucrul. N'am gust să stau până mâne aice!”

— Să am pardon! replică bărbierul fără să-și piardă deloc compătul. Dvoastră aveți dreptate. Lucrez cam încet. Dar cum se cade și bine, cum

se cade și sigur. Și dvoastră ați face bine să aveți puțină răbdare. Un gât molice! ca ăsta! Ba chiar grăsuț! În adevăr de-a binelea grăsuț! Dacă cumva în grabă briciul ar scăpa nițel prea adânc!? Ar fi sugubeață treabă! Cam hăt sugubeață treabă!

Și domnul director simți cum bărbierul zicând vorbele aceste îi pipăia bărbia și cum pare-că se delecta întinzându-i pielea și achipuindu-i gâtulejul. Sudori reci îi îmbrobonară fruntea. Și dacă omul ăsta, care poate că de mult îi purta Sâmbetele, devine deodată rabiț? Câtă vreme custura de oțel era în mâna lui, era cu totul tot desarmat față de dânsul!

O clipă se gândi să-l îmbrânceană odată bine și apoi să fugă. Dar cine știe dacă vicleanul ăsta de băiețoi, așa negliob cum se arată, nu e de zeci de ori mai sprinten și ori de n'ar încerca tocmai atunci să-l atace? N'avea decât să-i ție briciul așa cum trebuie înaintea gâtulejului, și apoi pas de sari și-ți taie singur firul vieții! Nu! Nu! Asta nu merge, deloc! Și mai la urma urmei poate că întreaga sa frică nu era decât o combinație exagerată a închipuirii sale prea excitate. Era doar cu puțință, ba chiar foarte probabil, ca vulpoiul ăsta de căpătină roșie să fie ființa cea mai neprimejdioasă din lume, și că numai purtarea lui bizară îl făcea atât de penibil de nesuferit. Și — apoi să fugi tu cu capul numai pe jumătate bărbierit, — ce rușine ar fi asta! Nu! Nu! Că doar n'avea să se introducă în noul oficiu cu o reputație de iepure fricos.

Cu aparența celui mai perfect calm domnul di-

mult ori mai puțin după regulile tehnice moderne.

Orcine ar fi, a asedia Erzerum în iarnă, era o întreprindere îndrăznească și a o cuceri în cinci zile este o acțiune de valoare.

Fortăreața Erzerum este de o mare importanță în urma situației servind ca nod de căi ferate dinspre Frebizonda, Batum, Sivas, Djarbekir, Bagdad, Teheran și Tiflis. Așezată pe o colină de o înălțime de peste 3000 mm., ea stăpânește toate liniile indicate.

Este singura fortăreață importantă a regiunii. Prin căderea Erzerumului Rușii devin stăpânii întregului ținut și pot să îndrepteze forțele de sub comandamentul marelui duce Nicolae în direcția care li convine. Ce vor hotărî Rușii? În ce parte își vor direcționa forțele? Către sud? Poate. Ei pot să coboare peste Armenia spre Mesopotamia pentru a da un concurs eficace Englezilor. Cu toate acestea, trebuie să nu piardă din vedere că este mare distanța dela Erzerum la Bagdad.

Dealtfel este dificil să prevezi ce vor face Rușii. Și este probabil că Turcii vor grămădi noi forțe pentru a veni într'ajutorul trupelor în retragere în acest sector. Rămâne să vedem dacă influența evenimentelor din Caucaz va avea efect asupra proiectelor Otomanilor despre expediția faimoasă a Egiptului.

Deocamdată cucerirea Erzerumului constituie un mare avantaj care desigur va neliniști Turcia și o va obliga să ia măsuri pentru ca evenimentul ce se așteaptă să nu ia proporții amenințătoare și să nu aibă consecințe grave.

rector se lăasă deci iară pe speteaza scaunului. Numai să nu observe nemică! se decise el.

Scrab! Scrab! Scrab! — briciul ajunsese pe la grumaz.

— Așa de tot neadevărate tot n'or fi fiind spusele mamei, — începu bărbierul iară. Mămuca nu odată mi-a povestit cum s'a petrecut lucrul. Dolca ne era așa de cu priintă și bună, că rar se întâmpla să se depărteze de lângă casă. Uneori, nu-i vorbă, apuca și ea câte-o leacă câmpii și mai strechia, dă, cum le vine și cânilor din când în când. Da! Și cum trecuși dvoastră cu ceilalți trei domni și cu cei trei căpăi atunci înspre Poenița Cirincăului, porțița se întâplase să fie deschisă și zmac! cățelușa și ea la plimbare! Ieșia așa de arare afară, că era bătrână! Mămuca săraca numai decât se ia după dânsa, și cum cu mare greu isbutise să ajungă până la luminișul de unde-și văzu cățelușa copcînd veselă pe imas, odată detunătura trosni și Dolca începu a chelălăi atât de jalnic, încât mămuca, Dumnezeu s'o ierté, nici pe patul morții n'a mai putut uita de asta. Apoi iară o detunătură și pe urmă dvoastră l'ați tărît încă pe sârmanul dobitoc, care-și trăgea sufletul, pân' după răchiți, unde-l împinserăți într'o mocirlă. Vă mai aduceți aminte, domnule director? Dolca încă nu era moartă și-a dat să vă încolțească la picior. Moș Udrea se întâmplase chiar atunci pe cărarea Cirincăului și-a văzut totul. Dvoastră Sâmbăta următoare l'ați scos din slujbă și l'ați alungat dela fabrică. Moș Udrea cerșia apoi pomană cu traista, pentru că om bătrân ca dânsul în alt loc nu găsea lucru. Așa e, domnule

Raporturile României cu puterile centrale.

Ce cred cercurile oficiale bulgare. — Dnii N. Filipescu și Tache Ionescu în audiență. — D. Brătianu bolnav. — Amânarea camerii. — Tratatice economice între România și puterile centrale. — Noui magazii de cereale la gări. — Guvernul bulgar cumpără grâu în România. — Supușii români din Grecia chemați în țară.

Arad, 22 Februarie.

Ziarul „Balkansca Tribuna” scrie:

„Din sursă oficioasă ni se comunică: Svonurile despre o schimbare în politica guvernului român sunt neadevărate. România nu va face o politică împotriva Imperiilor Centrale. Azi a sosit o nouă știre despre vânzarea din partea guvernului român a unui număr de 10.000 vagoane petrol Germaniei, ceea ce arată că, relațiunile dintre România și Imperiile Centrale continuă să fie prietenești.

Svonurile despre schimbarea atitudinii României circulau încă de pe vremea vizitei lui Șebeco și a marelui duce Boris la București, când s'a vorbit despre unele tratative cari ar fi avut loc pentru încheierea unei alianțe româno-rusă-italiană.

Svonurile despre intervenția României sunt lansate de către puterile Quadruplei, pe baza declarațiilor și vederilor exprimate de către primul ministru român în fața reprezentanților Quadruplei. Aceste vederi constituie însă păreri personale ale dlui Brătianu și nu pot avea nici o valoare, întrucât n'au avut loc tratative serioase între România și puterile Quadruplei. Relațiunile dintre Bulgaria și România sunt amicale, și impuse de interese comune.

Regele Ferdinand al României după cum se anunță l-a primit în audiență Vineri după amiază la orele 3 pe d. N. Filipescu, despre a cărui călătorie la Petersburg au circulat cele mai fantastice știri. Sâmbăta a fost în

audiență la regele d. Tache Ionescu, care după cum anunță „Universul” după întoarcerea dlui Filipescu din Rusia va călători la Paris și Londra.

Primul ministru d. Brătianu a fost în zilele din urmă bolnav, iar acum însănătoșându-se, la sfatul medicilor s'a dus la Florica, pentru o schimbare de aer, unde va petrece până Joi.

Ministrii puterilor centrale au avut Vineri după amiază o conferință comună. Despre rezultatul acestei conferințe n'a străbătut nimic în publicitate.

Comisiunea pentru import, a ținut ședință la ministerul de industrie și comerț, sub președenția dlui Alex. Radovici.

D. ministru al industriei a arătat că înainte de a se centraliza cererile comercianților și industriașilor din România cu privire la mărfurile de cari au nevoie să se aducă din Germania și Austro-Ungaria, comisiunea trebuie să stabilească mai întâiu ce produse românești pot fi date drept compensație, fără pericol.

În momentul de față, urmează tratative între România și reprezentanții puterilor centrale, asupra naturii compensațiilor. Se va prezenta comisiei de import un tablou de mărfuri cari vor putea fi date drept compensație Germaniei și Austro-Ungariei, pentru articole ce se vor importa în schimb din aceste țări.

Guvernul a hotărît să construiască noi magazine de cereale în gări, pentru o capacitate de 30,000 vagoane.

Guvernul bulgar luând diferite măsuri pentru îndestularea nevoilor interne, a decis și cumpărarea unei cantități de grâu din România.

„Neue Züricher Zeitung” află din Atena, că supușii români din Grecia au primit ordin de chemare sub drapel. Ei se reîntorc în țară prin Bulgaria. „Neue Züricher Zeitung” adaugă că la Salonic această măsură a produs o impresie favorabilă anglo-francezilor.

director? Ori poate nu e așa? — El content cu bărbieritul și fără să-i deslipească briciul dela gâtjele îl fixă cu o căutătură plină de ură.

— N'am împușcat eu! găngăvi domnul director înghițind în sec. Un oaspe a împușcat-o! Spițerul.

— La porunca cui? își continuă bărbierul cu îndărătnicie interogatorul. Dumiața erai stăpânul și mai ales știau ei toți prea bine că Dolca nu-i un câne a nimănu, care umblă să strice sălbătăciunea, ci-i o biată cățelușă a unei vădane, din ograda căreia rar când ar fi cutezat să iasă afară. Eu pe atuncia eram la învățătură și mama rămase apol singură-singurică. Singurul ei sprijin, singurul ei prieten fu împușcat de domniile-voastre. Erați bine înțeleși în drept, ca unul ce țineați branștea acelor locuri, erați în drept, nu-i așa? Dar, rogu-vă, cade-se așa ceva? Face un om de omenie așa ceva?

Coșul pieptului îi zvăcnea tare, găfăind ca un foi, și din pleoapele aproape închise țîșneau stranii licăriri verzui.

— Așaa! Partea asta e gata! zise el cu glas apăsător. Vă rog, ceealaltă parte, domnule director.

Mut, cu buzele supte, domnul director îi întoarse celalt obraz. Își aducea de toate prea bine aminte și vedea cât de reproșabilă i-a fost purtarea. Dar bătrâna ceea i-a fost totdeauna ca un spin în cale. Bujdenca ei stătea drept pe hotarul moșiei lui și a pădurii domeniului, și dacă uneori, în toiul vânătorii, se lua după câte un țap rătăcit până pe aice, — și mai uita unde-i sfârșește

hotarul, — atunci și în ceasurile târzii de noapte băbuca numai decât se arăta colo în balconușul ei micuț, mută și posomorită ca o bufniță. Multe păstrame și-a stricat el din pricina ei!

— Ah! Firea-i al naibei! strigă deodată domnul director apărându-și gâtul cu palma. În adevăr îl tăiasse puțin și degetele-i numai decât simțiră sângele cald.

Bărbierul clătina din cap de surprins ce era.

— O bubuliță, o bubuliță numai! începu el a se scuza. Pardon, domnule director, numai o secundă.

Repede își scoase din geantă pietricica și cu mare băgare de seamă prinse a freca zgărietura. Domnul director însă pare-că iară observă cum o clipă afurisitul cel de zimbet se lvi din nou în colțul gurii bărbierului.

— Așaa! Iacă nu mai sângeră! zise bărbierul ca să-l liniștească și iară apucă briciul. Să fi ștut de bubulițele astea, dar așa un gât curățel și plin... Zicea mămuca atunci, chiar a doua zi după moartea Dolcăi, când ați pus pe portar s'o scoată din curte fiindcă venise să vi se jăluiască, — de pe atunci încă, zicea biata: „De-ar fi spic, ar fi bun de seceră!” Dvoastră chiar de pe atunci încă erați învălit cum se cade și mama avea ochi buni când îl ura pe cineva. Și ea v'a urit tare! Da, v'a urit cum se cade!

Scrab, scrab, scrab! îi luneca briciul pe sub bărbie. Incet, încet de tot, de pare-că nemilosul ăsta de inchizitor, în ochii căruia fulgerau licăriri de furie, și-ar fi jurat să-l ție o veșnicie pe scau-

Invățături, cari ne privesc

Baden bei Wien, Februarie 1916.

Aruncând o reprivire generală în istoria războaielor trecute trebuie să ne bată la ochi un episod care se repetă în timpurile de față din nou și al cărui plămăditor a fost iarăși una din puterile actuale a războiului urât, pus din nou la cale. Acest episod este așa numitul „Blocusul Continental” un războiu crâncen economic, inițiat de Anglia pentru a paraliza avântul luat de Franța — pe când în fruntea țării se afla marele împărat — cu care azi tot numai din interese economice financiare a făcut pactul de sânge încă neterminat. În sensul Blocusului Continental Franța trebuia să ajungă la o decădere generală în interior, fiindu-i toate căile de comunicație externe oprite, căci pe mare întocmai ca și acuma veghia flota britanică. Aceasta blocare a durat multă vreme, ani de zile cari apoi indirect au ajutat spiritul francez a descoperit prin muncă proprie tot atâtea izvoare de existență în limita frontierelor naționale. Așa s'a întâmplat apoi că Franța în loc să sucumbe economic, industrial s'a ridicat tot mai mult, căci acolo din bogățiile terenului propriu național s'au clădit cu concursul național al principiului „Prin noi înșine” ziduri puternice de existență de cari s'a spart singur Blocusul Continental.

Europa se aseamănă acuma cu căldarea lui Plutia — profeta din Delphi — în care clocoțesc otrăvuri fermecătoare și cu toate că lupta popoarelor continentului bătrân a ajuns extensiuni necrezute vreodată, totuși vedem că rezultatul final din partea financierilor Germaniei și ai monarhiei, stăpânii terenurilor industriale și comerciale, nu e redat în colorii desperate, ba din contră trag concluzii documentate că geniul creator al culturai exprimată prin avere și bogăție va fi mai ager după războiu.

Nu mai încape îndoială, Germania prin organizațiunea făcută pe toate terenele muncii naționale și-a eluat față de oricare popor din lume o independență statornică și că din școala măiastră a acestui complex de noțiune se vor adăpa toți dușmanii ajunși azi la maturitatea că „socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din târg”.

Pentru noi ca neam tânăr dar viguros și capabil de o emancipare pe terenele proprii, unde până acuma numai străinii își învățeau coada în jurul colacului, lozinca viitoare trebuie să fie muncă, muncă și numai muncă caracterizată prin concordie sufletească și materială. Astfel deci, clasa noastră intelectuală

în general iar conducătorii neamului cu misiuni speciale sunt chemați a sta la locul șoimilor, de unde privirea lor să se îndrepte asupra mulțimei din care fac parte trupește și sufletește, trăgând din școala scumpă a zilelor cari le trăim cu toții, învățăturile cele mai înțelepte și folositoare pentru viitor. Poporul, stăpânul adevărat al bogățiilor noastre naționale lăsat în întunec, lipsit de organizațiune nu va putea nici când să se ridice la treapta aspirațiilor sale juste, iar în lipsa unei dezvoltări, emanciparea față de străini va fi tot mai mult întinsă spre infinit. Războiul care este în curgere formează de fapt pentru toate popoarele culte din lume școala cu învățăturile cele mai prețioase ale viitorului. Pregătiri noi se vor începe imediat chiar după ivirea porumbului alb, iară mișcarea pusă la cale încă de pe acuma, se învârte tot numai în jurul terenului economic, căci Neamțul sub „National Wirtschaft” înțelege întărirea poporului dela care apoi țara să-și poată aștepta în timpuri critice sprijin și ajutor suficient pentru a duce lupta cu o preciziune care azi a pus în uimire lumea întreagă. Emanciparea Nemților însă natural că nu a fost un vis de o noapte, ajungerea acestui grad cultural este o poveste lungă la care s'au împărțit — așa după cum până acuma numai ei au știut-o — toți factorii naționali ai țării, dela țaran treptat până la ministru conștii fiind cu toți de datorile de împlinit.

Poporul nostru înzestrat din partea Creatorului lumii omenești cu inteligență și sănătate, iar geograficește fiindu-i rezervat pe pământ un loc plin de bogății naturale va trebui să se arate pe viitor și mai vrednic de toate darurile moștenite. Agricultura ocupațiunea lui de căpetenie naturală va trebui studiată la loc de frunte, căci din stadiul acesta cultural inferior au luat avânt toate popoarele puternice ajunse la mărire și independență. Muncă rațională cu averea noastră națională se impune tuturor apoi atunci poporul nostru nu va trebui să își mai ia toiagul pribegiei spre America, pentru a se reîntoarce istovit de puteri fizice tot cu punga goală la căminul părăsit.

Țaranul nostru va trebui pe viitor însă mai mult luminat ca până acuma, iar în contact tot mai intim cu el organizațiunea noastră economică trebuie să se termine acolo ca toate produsele muncii lui să fie valorizate prin noi înșine dară și toate trebuințele lui cari le acopere din munca grea să fie acoperite și satisfăcute tot numai de noi înșine.

Pe lângă așa numitele sfaturi părintești din trecut va trebui acuma să se facă încercări

concrete pe toate terenele rămase neexploatate, lăsând în special posibilitatea de dezvoltare branșei meseriilor și a comerțului, iară prin concursul capitaliștilor și a financierilor să căutăm — după cum me-am permis a mai accentua și în cronicile anterioare — a sparge ghiata trecutului, dând impuls și dezvoltare unei industrii naționale.

Să nu mai lăsăm să răsune cântecul: „Munții noștri aur poartă”... fără lozinca viitorului nostru să fie muncă și emancipare pe toate terenele îndreptățite neamului pentru la putea evita vreodată un „Blocus Național” Videat Consulles!

Octavian Neagoș.

Pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Arad, 22 Februarie.

La „Românul” au mai contribuit pentru orfelinatul din Sibiu următorii:

Ioan Muntean, artilerist Trebinje, din comuna Tătărlana (Ardeal) cor.	5.—
G. Negură, preot în Vicovul de sus	10.—
Emil Kormoš Alexandrescu, Grebenișul-Câmpiei	50.—
Sofia Șârcea, Sibiel	0.60
Ionel Tețu, stegar, Feldpost 507	20.—
Aurel Morariu, comerciant Măderat, (cunună pe mormântul nașului lor Dimitrie M. Ardelean)	10.—
Cadet Paul Savu, Feldpost 43	4.80
Iuliu Roșiu, proprietar Vrani	10.—
Alexandru Comșa, funcționar „Albina” Medias	5.—
Iuliu Mitrofan, Brest-Litowsk, Feldpost 20	10.—
Silvia Cărăbașiu, Beregsău (cunună pe mormântul bunicului ei Constantin Ișfănescu fost preot în Secusgiu)	10.—
Dr. Octavian Scalat, Pola	50.06
Constantin Loghin, Fährnich 41, Strzemieszyce (Polonia)	30.—
Ioan Aleman, inspector silvic, Ildze lângă Saraievo (Bosnia)	100.—
George Frâncu, Feldpost 43	10.—
Liviu Biro, preot militar, Feldpost Nr. 312	25.—
Aron Oltean, ordonanț, Feldpost Nr. 312, originar din Vălcani	5.—
Suma cor.	355.46
Transport din Nr. 29 cor.	10.560.76
La olaltă cor.	10,916.22

nul acesta de martiraj. — Decât să-l ațâț, mai bine tac și-l las să-și verse amarul. Odată tot trebuie să se sfârșească afurisita asta de șcrăbăială a briciului! — își zise domnul director.

— Dar căpăul dvoastre mai trăiește? întrebă băietanul. Nero pare că-l chema? Frumos dulău, aferim dulău, și aristocrat în toată legea! Numai uneori cam indispus, ba chiar șugubăț. Poate vă mai aduceți aminte cum ne-a sfâșiat capra și iedul. Erați doară de față, numai se vede că erați răgușit și nu l'ați putut striga înapoi. Și apoi Nero de sigur voia numai să se joace puțin și numai așa în șagă s'a repezit asupra micuțului ied, de i-a sfâșiat beregata cu colții lui prea frumoși. Și dacă mai apoi Nero deveni furios, fiindcă bătrâna capră se smulse cu țărșu cu tot și nebună de mânie se repezi asupra lui cu cornițele inieptate, — nu-i așa, domnule director, că nu i se poate lua în nume de rău? Era doar cănele boierului, pe când capra asta nu era decât dobitocul unor oameni săraci! Dar Nero a și știut să-și apere respectul cuvenit. Mai întâi i-a strâns un picior de dinainte și apoi îi spintecă ugerul cu dinții săi minunat de frumoși. Până să alerg în ajutor, capra căzuse morman lângă leșul sângerat al iedului, și-și lungea ba ranele ei, ba ranele celui mort. Eu sunt băiatul care a plâns atunci atât de tare, eu le-am adus trușoarele ucise acasă, în grajd. Să fi văzut apoi, domnule director, cum biata capră îngrozită își ascundea capul în cel mai întunecos colț al grajdului și cum gemea, cum gemea, ca un om, căruia i-ai rupe măruntaiele din trup. A gemut, a gemut, până a tăcut. La sfârșit numai când și

când, încet și slab, tot mai slab. Așa ca mămuca, în ceasul ei de pe urmă.

— I-aș fi plătit paguba, dacă ar fi cerut în chip cuviincios, — găngăvi domnul director. Tot sângele pare că îi năvălise în față.

— Se poate, domnule director, se prea poate. Dar mămuca era, se vede, prea proastă decât să ceară destul de cuviincios. Ea își avea socoteala ei: Ținea mereu că ea avea dreptul să ceară și despăgubire și rugare de iertare. Se înțelege că pe domnul director nu-l ierta mândria să facă una ca asta! Am fi putut să vă pârăm. Nimic mai lesne! Trei ceasuri cu trăsura până la târg, judecată, advocați, cheltuială, pagubă în gospodorie — mai mult n'ar fi costat! Și pe urmă domnul director ar fi dat acolo douăzeci de lei, ori cât, pentru capră și-ar fi putut să-și rădă apoi bine de săraca băbucă bătrână și bolnavă, care pentru ca să-și vadă despăgubită capra mai trebuie să-și vândă încă și purcelul. Dreptate o fi fiind ea, numai n'o poți ajunge dacă ești un biet nevoiaș dela sat! Domnul director pentru treaba asta nici cu o sticlă de vin măcar nu și-ar fi scăzut tainul, dar mămuca — pare că i-ar fi ars inima de când se încredinșase că cu sacul de bani n'ai ce te pune în poară. Oameni săraci, domnule director, oameni săraci!

Șcrab, șcrab!

— Așa, domnule director. Acuma încă un minutel și suntem gata. Numai nițeluș să mai șterg pe ici-colo cu briciul.

Domnul director nu apucă să renunțe la această operație de întregire, care azi îi părea cu totul tot de prisos, când iarăși simți costura

pe la beregată, și încă nu piezișă ca până acuma, ci dreaptă și amenințătoare. Încet și rânjind cu gura strâmbată în colțuri bărbierul se aplecă apropiindu-i-se aproape, aproape de tot de față și ațintindu-și căutătura plină de venin și ură în ochii directorului îi șopti, ca în taină: „Și știi, dumiata, ce mi-a mai spus mama? Pe patul morții, ce mi-a mai spus? „Omul ăsta”, adevăc dumiata, mi-a spus mama, „nu-i păcat să fie ucis, cum a fost ucisă sârmana mea cățelușă și caprele noastre. Il urăsc, îl urăsc atât de mult, încât nici acum nu-l pot ierta. Să-l urăști și tu! Auzi, Nițule?! Să-l urăști și să-ți fie aminte de ura noastră, de-a fi să-ți pice odată sub briciu!” Pe urmă mama a murit, și acum, acum e rândul meu.

Domnul director era aproape de leșin. Nu mai era îndoială că omul ăsta voia să-i ieie zilele. Alb ca varul domnul director abia izbuti să îngâne cu glasul slab și debil un strigăt de ajutor.

Bărbierul la aparență foarte surprins se trase imediat înapoi.

— Vă e poate rău, domnule director? — se făcu el a întreba cu compătimire. — Poate nițică apă?

Repede depuse briciul și apucând garafa de apă îi turnă un păhar.

— Sper că nu v'am deranjat cu amintirile mele?! zise el dându-i păharul. Cât despre vorbele cele din urmă ale mamei... Doamne, sârmana bătrână vorbea doară în delir! Așa ceva doar niminea n'ar face! Și încă ales un bărbier!... Dar zău, cum v'ați putut speria așa rău, domnule director!

Popularizarea gustului.

Una dintre problemele viitorului va trebui să fie și popularizarea gustului. Încet dar consecvent va trebui să lucreze presa pregătind terenul. Noii reviste „Pagini Literare” i se deschide un teren vast, și rog pe cei competenți să nu întrelase a face din revistă și o școală a ochiului.

Artă grafică, — în întreg Ardealul n'are pe cât știu nici un reprezentant — este un mijloc puternic pentru promovarea culturii estetice. Diferitele gravuri (în cupru, în lemn, în linoeu etc.) litografii, mezzotinte etc. posed toate însușirile unui tablou și au același efect crescător asupra privitorului totodată, sunt însă atât de ieftine (câteva coroane) încât pot ușor străbate și în păturile mai sărace. O revistă ilustrată, ca „Pagini Literare” face nespuse servicii culturii românești dar mai cu seamă industriei de artă pe care va trebui să o avem mâne, prin publicarea produselor de artă grafică așa, cum o fac azi toate revistele de nivel în apus (nu ca „Érdekes Ujság” sau „Tolnai Világlapja” cari nu sunt reviste!)

În Apus au revenit oamenii la artele grafice mai mult pentru ca să contrabalanseze devierile moderniste. Este știut că întreaga artă modernă (cubiști, expresionisti, futuristi etc.) se bazează numai pe experimentări nici într'un caz însă pe cunoștințe concrete și muncă onestă. A desena bine nu este lucru ușor. Remarcă multă muncă și osteneală până ajungi la nivelul artistic. Să închizi puțin din ochi însă și să zici că întreagă natura este compusă din cuburi. Să pleci dela aceasta premisă să desenezi un conglomerat de culori pocite și să spui la capăt că este portretul cutărui literat — este lucru ușor și totodată refugiu al celor fără talent și fără putere sufletească de a lăpăda penelul. Desenul care triumfa dela Chodowiecki peste romanticii Krüger și Menzel chiar și după Francezii au adus culorile noi prin Courbet a ajuns cu întărirea impresionismului tot mai mult în al doilea plan. Domnia culorii care este datată dela venirea impresionismului, este azi pe sfârșite. Desenul începe să fie favorizat din nou, și ne putem bucura de acest fenomen cu atât mai mult, întru cât reînnoirea la desen, la principiul sănătos care servește mai ușor ca bază sănătoasă, înseamnă căderea artei de rețetă care a băgat în spaimă lumea pricepătoare înainte de războiu.

Lucrurile astea par să fie neactuale pentru noi. La București avem însă deja tineri din toate speciile modernistilor și cum de ușor am putea lua toamă noi o direcție greșită în dezvoltarea noastră de mâne. Zic tocmai noi pentru că la spatele noastre nu veghează tradiția. Noi nu avem pentru viitor măsura din trecut, vedem numai înainte, și bine trebuie să judecăm ce primim și ce lăpădam.

Dar este oare potrivit ca toate astea să le spunem azi când „lumea nu ascultă și nu se închină frumosului ei forței și utilului”?

Sute de mii de Români zac azi prin spitale și toți

Domnul director se reculese. Se sculă și fără nici o vorbă se plimba cu pași agitați de colo până colo.

— Ați fost mulțumit de altfel? Și când mai porunciți? întrebă foarte cuviincios bărbierul, pe când ochii îi tradau un zimbet abia stăpânit de o triumfătoare satisfacție.

— O să te înștinez! răspuse scurt domnul director.

Un compliment adânc și bărbierul se depărtă.

Peste un ceas domnul director ședea iară în biroul său de lucru. Domnul Mereanu intră și-l aduse câteva acte.

— Aaaa! Domnule Mereanu! — exclamă domnul director. Unde ți-ai lăsat bunătatea de barbă?

— La bărbier, domnule director! — răspuse contabilul înroșind. V'ați pronunțat ieri atât de transparent.

— O, te-ai prea grăbit, dle, te-ai prea grăbit! Și domnul director se arătă atât de neplăcut impresionat, încât contabilul deveni de-a binelea perplex.

— Dvoastră, v'ați pronunțat ieri...

— Da, da, da! Dar vezi, frate dragă, omul își schimbă uneori părerile! Vezi, și eu mă gândesc acum să-mi las barbă. Imprejurările bărbieritului aice par atât de primitive, atât de mizerabil de primitive...

Trad. Al. L. Morariu.

citesc, citesc întreaga ziulică. Care nu știe ceti vine lângă tovarășul său și-l roagă să celcască tare ca să înțeleagă și el. Unde se organizează cursuri de analfabeți se îmbulzesc neștiutorii de carte. Din tranșee ne vin cu sutele epistole cari ne cer poezii, povești ori și ce numai slovă românească să fie. Asta este fapt indiscutabil și este treaba filozofilor cum explică lucrul pe baza psihologică. Nenumărate icoane am văzut cum soldații infrumusețează cu grădinițe tranșeele. Am o colecție de obiecte de artă sculptate în lemn și aluminiu, împletite din păr de cal și mărgeli chiar în tranșee. Este cunoscut cazul cum soldații Italiani se repezeau din tranșee după resturile granatelor noastre din cari face dânsii deosebite obiecte de artă în tranșee, și ce fericiți au fost pionierii englezi când la săparea unui tranșeu au descoperit un torzo al zeului Eros. Pe masă am o fotografie, o prea frumoasă Afrodite modelată din zăpadă în tranșee. De monumentele ridicate în front de comandament pentru cei căzuți nu mai vorbesc. Nici un războiu n'a curmat arta. Armele pline de decor ale ostașului din epoca bronzului, ale Romanului, cavalerului din evul mediu și drăgălașele obiecte de artă, poezii și cântece trimise azi din tranșee vorbesc destul de eclatant.

Cine a priceput într'adevăr frumosul acestuia la fost necesitate și-i este necesitate. Artă începe cu viața conștientă a omului și se sfârșește cu omul. Și când mai ceteste atâta neamul românesc când mai poți face atâta școală ca și azi?

Și acei cari au rămas acasă să nu lucreze fiind că-i războiu? Să jalească toată ziulică prin cafenele? După războiu se va începe viața normală mult mai repede și în tempo mai grăbit de cum s'ar crede — cei de acasă au să grijească carul, să-i ungă bine roțile, pe când se vor întoarce vitejii din războiu să putem începe deodată cu celelalte popoare întrecerea. Jalea este în inimă, lucrul trebuie însă să meargă căci în natură nu este stagnare.

Al. S. Iorga.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 21 Februarie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Trupele austro-ungare au respins dușmanul dintr'un tranșeu înaintat la sudost dela Kozlow, lângă Strypa. De ambele părți, aviatorii au dezvoltat vie activitate.

Pe frontul italian: Evenimente de importanță nu sunt.

Pe frontul sudestic: Spre vest dela Cavajia detașamente albaneze sub conducerea ofițerilor austro-ungari, au ajuns la malul Adriaticii.

*

Berlin, 21 Februarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Spre nord dela Ipern am respins un atac de granate de mână dat de englezi împotriva noului nostru tranșeu de lângă canal. Spre sud dela Loos, dușmanul a fost necesitat să se retragă dintr'un tranșeu ocupat într'un crater explosiv, iar încercările de atac de pe drumul Lens-Arras, i-au rămas zadarnice. Bateriile noastre de aeroplane în repetite rânduri au atacat lagărele dușmane, mai cu seamă în Pournes, Paperinghe, Amiens și Luneville.

Pe frontul oriental: În fața Dünaburgului s'au nimicit atacurile rusești. În celelalte puncte a liniei de războiu am respins toate încercările dușmane de înaintare.

Pe frontul din Balcan: Nici un eveniment.

*

Evenimente marine. — La 20 Februarie la amiază, hidroplandele noastre au atacat țărniile engleze. Au bombardat cu vâdit succes fabricile din Deal, portul, fabrica de gaz și stațiunea căii ferate din Lovéstekt. Gara principală și stabilimentele din port au fost nimerite de multe bombe. Fabrica de gaz, nimerită de o bombă, a fost ruinată. Cu toate focurile tunurilor de apărare dușmane și goana aparatelor lor, aeroplanele noastre s'au reîntors teafere.

Războiul european.

Consiliu comun de războiu la Paris.

Amsterdam. — Cel dintâi consiliu comun de războiu al ententei se va întruni la 10 Martie la Paris. Guvernul italian va fi de asemenea reprezentat.

„Temps” anunță că la conferința din Paris, Rusia va fi reprezentată prin Isvolsky.

Alianța statelor neutrale.

Sofia. — „Dnevnik” din sursă diplomatică autentică are informația consfătuirilor urmate de state neutrale europene, în interesul consolidării într'o alianță comună. Scopul acestei alianțe este, că la viitoarele tratative de pace, statele neutrale să fie și ele reprezentate cu destulă energie pentru apărarea intereselor lor și obținerea concesiunilor atât pe uscat cât și pe mare.

Patruzeci noi batalioane.

Stockholm. — „Novoje Wremja” anunță; Guvernul de războiu rusesc a hotărât organizarea alor noi 40 batalioane de infanterie. În comandamentele de trupe se vor aduce radicale schimbări.

Raidul aeroplanelor germane împotriva țărmurilor engleze.

Rotterdam. — Comunicat oficial anunță din Londra: Două biplane engleze au atacat astăzi orașul Lowstof. Au aruncat 17 bombe cari n'au nimerit persoane. Două case s'au dărâmat. Două hidroplane ale noastre s'au urcat pentru ca să isgonească aviatorii germani, cari se depărtaseră deja. Un hidroplan german a aruncat bombe în apropierea vaporului reflector din Kentishknock. Un alt aparat a aruncat șase bombe în Walmer comitatul Kent. La malul mării, bombele au omorât locuitori și marinari. Până acum a sosit știrea despre moartea mai multor copii și doi adulți. Un marinari a fost rănit.

Două aeroplane engleze și-au luat sborul în Dover pentru ca să isgonească Germanii, dar n'au reușit să-i ajungă.

Noii operațiuni de războiu în Caucaz și Mesopotamia.

Rotterdam. — „Times” în numărul de astăzi comunică următoarele: Armatele turcești din Caucaz și Mesopotamia au început operațiuni decisive. În cercuri militare engleze stăpânește părerea, de a nu se atribui prea mare importanță succesului rusesc obținut la Erzerum, date fiind toate semnele că Turcii pe motive strategice au colaborat la această învingere rusească.

Briand despre acțiunea din Salonic.

Berna. — Despre expediția din Salonic, Briand a spus unui redactor dela „Giornale d'Italia” următoarele:

Eu atribui foarte mare importanță ocupării Salonicului. Pe baza aceasta nădăjduiesc salvarea situației balcanice. Dacă n'am fi avut ceașta atitudine care ar fi fost soarta statelor balcanice, a Greciei și României? Ce soarte avea armata sârbească în retragere? Indiferența aliaților ar fi avut consecințe ireparabile. Acuma că trupele anglo-franceze sunt la Salonic, trupele sârbești vor fi reorganizate, Italianii au sosit la Valona, suntem deci în situația de a putea începe lupta din Balcani. În urma ocupării Salonicului și a Valonei, intrarea triumfală a Germaniei la Constantinopol și-a pierdut efectul, dat fiind faptul că puterile centrale trebuie să rețină mari rezerve în Balcani.

Redeschiderea apropiată a dumei.

Stockholm. — „Rjeci” are informația că în cea dintâi ședință a dumei se vor face declarații de către Stürmer, Sasonov și Pollvanov. Prim ministrul Stürmer va da lămuriri privitoare la acțiunea guvernului. După vorbirile celor trei miniștrii, președintele partidului progresist Sydlovsky va prezenta programul partidului.

Sârbli înrolați în armata rusă.

Petrograd. — În urma unei deciziuni a guvernului sârb, adusă la cunoștința guvernului rus toți supușii sârbi aflători în Rusia vor fi încorporați în armata rusă.

Ofensivă generală în Maiu.

Rotterdam. — „Daily Telegraph” află din Roma că cu ocazia vizitei lui Briand la Roma s'a stabilit un acord între aliați, ca să nu mai interprindă nici o acțiune separată pe fronturile de luptă.

Consiliul central de războiu va fi convocat în curând la Paris pentru ca să decidă o nouă ofensivă generală pe toate fronturile. Quadrupla, scrie ziarul englez, e în situația de a putea începe chiar de pe acum această ofensivă, dar ea va fi amânată totuși până în Maiu.

Comunicatul Italian despre bombardarea orașului austriac Laibach.

Roma. — Agenția italiană Stefani anunță următoarele: O escadră de aeroplane italiene au interpretat un atac asupra orașului Laibach — ca răspuns la nenumăratele atentate contra drepturilor gintii și săvârșite de austro-ungari dela începutul războiului. Indrăzneții aviatori italieni, cu tot focul bateriei austriace și atacate de escadrelle de aeroplane dușmane — și-au ajuns ținta. Ele au aruncat număroase granate, mine și bombe. Unul din aparatele italiene a fost atacat și înconjurat de 6 aeroplane austriace și silit să aterizeze pe teritoriul austriac.

Soarta Muntenegrului.

Viena. — Dela regele Muntenegrului Nichita, nici până în ziua de azi n'a sosit vre-un răspuns. Se mai așteaptă câteva zile acest răspuns, care dacă va întârzia, se poate presupune că regele nu știe sau nu vrea să-l dea. În viitor apoi Muntenegrul nu va mai fi considerat ca o țară care s'a predat ci va fi tratată ca un teritoriu ocupat.

Inrolarea neînsuraților.

București. — Consulatul englez a edat un comunicat prin care se anunță decretul regal britanic care chiamă sub drapel toți supușii englezi neînsurați. Supușii englezi trebuie să părăsească România în termen de 48 ore și să plece în Anglia peste Rusia pentruca să se anunțe la exercițiile militare.

Bulgarii organizează provinciile cucerite.

Sofia. — Ministrul instrucțiunii publice, P. Peșeff, care ține locul ministrului președinte d. Radoslavoff, a făcut unui redactor al ziarului „Balkanska Posta” următoarele declarațiuni:

— O schimbare esențială în situația politică nu există. Evenimentele se desfășoară în mod normal și nu aduc nimic rău pentru Bulgaria. Dimpotrivă, succesele obținute până acumă întâresc tot mai mult unitatea națională a poporului bulgar.

In ceace privește atitudinea României și a Greciei deasemenea nu s'a produs nici o schimbare.

Guvernul, a continuat d. Peșeff, se ocupă acum cu organizarea provinciilor cucerite, unde s'a început deschiderea de școli bulgare ca la Zaicir, Radoviște și Dimotica. S'a hotărît să se cumpere cele mai bune scrieri ale autorilor bulgari spre a se forma cu ele biblioteci în toate orașele din provinciile cucerite.

Papa și pacea Belgiei.

Zürich. — Corespondentul din Roma a lui *Echo de Paris* comunică ziarului său o interesantă știre despre raportul dintre papa și Belgia. Zilele din urmă au început să circule cele mai contrariate știri despre declarația papei *Benedict XV* făcută călugărului jehuit belgian *Henusse* despre eventualele condiții de pace. Din Isvor sigur și autentic, corespondentul publică următoarea știre bine informată:

Părintele *Henusse*, un excelent predicator și preot în armata belgiană cu rangul de locotenent, cu vre-o două săptămâni înainte a fost la Roma și primit în audiență la papa. A avut prilejul și posibilitatea să desfășure papei situația armatei belgiene, de a cărei soartă a fost părtaş 15 luni. A declarat papei că resturile armatei belgiene sunt gata să lupte până la cel din urmă, dacă nu i se va garanta Belgiei pacea care să-i garanteze *status quo ante bellum*, — adică restituirea integrității teritorială a Belgiei, dominația coloniilor, independența economică și militară și despăgubirea pagubelor suferite.

Doarece adeseori sunt fals interpretate dorințele de pace a papei, părintele Henusse i-a cerut autorizația să aducă la cunoștința armatei belgiene, că atunci când papa vorbește de pace are în vedere satisfacția Belgiei, și în totdeauna este pusă drept condiție în acceptuarea dorințelor consistorului de a pune capăt ostilităților.

Papa și-a dat învoirea și părintele Henusse a referat armatei belgiene despre aceste sentimente și intenții ale consistorului față de Belgia.

De ce întârzie ofensiva la Salonic.

Rotterdam. — „Daily Telegraph” anunță din București: cu prilejul unei conversații, ministrul german d. von Busche a făcut interesante declarații despre atacul împotriva Salonului.

— Acum — a spus ministrul — nu vom face nici o mișcare. Am ocupat un teritoriu destul de mare, pentru ca să urmărim o tactică de defensivă și să așteptăm atacul dușmanului.

Cercurile politice române sunt informate că atacul împotriva Salonului întârzie deoarece Germanii intenționează să înceapă o ofensivă împotriva Kievului.

Dr. Alexandru Nicolescu.

Noul canonic teolog al capitolului mitropolitan din Blaj.

Arad, 22 Februarie.

Scaunul canonical al capitolului mitropolitan din Blaj, devenit vacant în urma morții prepozitului Ioan Micu Moldovanu a fost complinit prin secretarul mitropolitan Clarissimul domn **Dr. Alexandru Nicolescu.**

Noul canonic ocupă staulul dignității la vârsta cea mai frumoasă. Deosebitele lui pregătiri și zelul dovedit în activitatea de până acum îndreptătesc speranțele ce se leagă de el.

Instalarea a avut loc Marți în 15 a. c. în biserica catedrală din Blaj pe lângă ceremoniile obicinuite, și cu această ocaziune Ex. Sa părintele mitropolit a rostit o cuvântare prin care a pus în lumină atribuțiile legate de demnitatea de canonic teolog.

Noul canonic teolog al capitolului mitropolitan este un distins bărbat de știință, cunosător al mai multor limbi culte, stăpân pe vaste cunoștințe. Este cunoscut publicului românesc, și nu de mult a ornat paginile acestui ziar printr'un articol ce trada pregătirea sa științifică.

Nădăjduim că noul canonic teolog al capitolului mitropolitan din Blaj, prin această demnitate bisericească va aduce foloase reale pentru înflorirea culturală românească prin biserică, nepierzând din vedere pildele de activitate națională a regretatului bun Român ce a fost Ion Micu Moldovanu.

În acest semn zicem și noi: într'u mulți ani!

Dăm aci, după organul oficial al mitropoliei noastre gr.-cat., câteva date biografice:

Dr. Alexandru Nicolescu s'a născut în 6 Iulie n. 1882 în Tulgheș cott. Ciucului, din părinții Ioan Nicolescu comerciant și Elena Dobrean. Gimnaziul inferior l-a terminat în Reghinul săsesc, gimnaziul superior în Blaj, frecventând școlile de aci doi ani și jumătate. În 1899 s'a dus la Roma în institutul Propaganda Fide câștigând acolo doctoratul în filozofie și teologie. S'a reîntors de acolo în 1904, fiind denumit în toamna aceluia an de practicant la oficiul arhidiecezan din Blaj. În toamna anului următor a fost denumit de profesor la institutul teologic arhiepiscopesc, unde a funcționat ca profesor de morală și pastorală până în 15 Martie n. 1913. În acest restimp, în anii 1907 și 1908 a fost și în America de Nord, în Statele-Unite, pentru păstoria credincioșilor români gr.-cat. din orașul Cleveland statul Ohio, și Pennsylvania, Illinois, Westvirginia. Acolo a zăbovit un an și opt luni. În 15 Martie 1913 a fost denumit de secretar metropolitan și asesor consistorial. În 15 Februarie n. 1906 e ales de canonic-teolog în capitolul mitropolitan.

A scris opurile mai mici „Spicuri din trecutul bisericii răsăritene”, „Impresii” și opul mare „Adevăruri eterne”.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 22 Februarie 1916.

Sava Dimici.

Locotenentul ungar Dr. A. R. trimite unul ziar maghiar o corespondență despre cele petrecute în seara de Crăciun în tranșeele husarilor glotași (posta de campanie: X). Găsim și următoarele rânduri despre apusul unui erou român din acea seară sfântă, și, câtă ca el n'or fi apus în aceeaș vreme pe întinsele fronturi de luptă...

Supa aburește pe masă, când paznicul anunță cu supunere, că husarul Sava Dimici, un membru al postului de pază de pe cursul interior al râului Ikva a fost împușcat în pânțele de o santinelă dușmană de pe cellalt țărm al râului.

Tu soție a lui Sava Dimici. nu-ți plânge bărbatul. Ingerul micului Isus i-a dus sufletul cu dânsul.

Dimici a fost valah, dar adevărat erou. La cele mai primejdioase posturi de pază se anunța voluntar. I se hotărise un destin de erou ca acesta. Și astfel poate ca răsplată că destinul l'a ajuns în seara de Crăciun.

Comandantul postului de pază al taberii, advocatul din Budapesta Dr. Ș. F. personal se îngrijește de îngroparea cadavrului. Mantaua de iarnă îi fusese găurită de un glonte lângă soldul drept, dar pe glotaș, nimicuri de aceste nu l'au neliniștit în munca sa conștientioasă.

După aceea câteva minute liniște de moarte. Comandantul companiei croate — directorul de bancă O. L. din Abbazia — intrerupe: „Aber was! Krieg ist Krieg! Hoch Frau Dimici und Kinder!” (Ungurește vorbește foarte rău). În cinstea soției Dimici și a copiilor ei au golit un pahar de șampanie — așa o mulțumire sufletescă nici că se poate găsi acolo acasă — și au adunat în grabă 200 cor. pentru ei.

Tragedia unei familii de medic român. Din Lugoj se telegrafiază: Dr. Ilie Petrașcu, medic militar român, care a făcut serviciul pe câmpul de luptă, a contractat o boală gravă. Adus acasă, a stat sub îngrijirea plină de dragoste a soției sale. După două trei zile și dânsa s'a îmbolnăvit de aceeaș boală și a murit în chinuri groaznice. Soțul ei se luptă între viață și moarte. Tragedia acestei tinere perechi a produs o adârcă impresie în tot comitatul.

Mulțumită. Exprim vii mulțumite dnei *Octavia Turicu*, soția preotului din Otlaca, pentru frumosul dar de 90 bucăți ștergere adunate dela sâtențe pentru spitalul de sub conducerea mea (str. Francisc Deák). — Arad, 22 Febr. — *Emilia Dr. Trailescu.*

Pâne de porumb în Austria. Ziarul „Zeit” află că introducerea pânei de porumb va fi iară obligătoare în Austria în primul rând în acele ținuturi, unde locuitorii sunt deprinși cu această pâne. Asupra Vienei și Austriei de jos, ordina-

tiunea aceasta nu se aplică încă, dar e probabil că se va dispune și aci amestecul de 20 procente cartofi la fabricarea pâinei.

Avantajii reciproce în circulația industrială. Dir *Zürich* se anunță: Ziare italiene oficiale comunică următoarea ordinație: Dispozițiile puse în vigoare în Austria privitoare la prolongirea termenului comunicației industriale cu Italia și la alte avantajii, drept recunoștință, punctul al 3-lea din ordinația edată la 28 Iulie s'a extins și asupra cetățenilor austrieci.

Devastarea Galității. Ziarul *Naprzod* anunță: Guvernul provincial din Galitia a statorit până acuma pagubele rezultate din războiu în 59 cercuri din Galitia. În 1267 sate și cele 110 orașe ale celor 59 cercuri, au ars sau au fost pustiite **64.040 case și 113.324 edificii economice, fort prin care 52.225 familii au rămas fără adăpost.** Cea mai mare devastare au suferit cercurile: Przemysl, Iaroslau și Nisko. În toate părțile s'au construit barace provizorie, cari adăpostesc deocamdată miile de locuitori rămași pe drumuri.

Papa împotriva bombardării bisericilor. „Secolo” din Roma anunță că în urma bombardării Ravennei, papa a autorizat pe nunciul din Viena să intervină în termeni prietenești pe lângă guvernul austro-ungar că în viitor, aviatorii să se abțină de la bombardarea bisericilor.

Comunicațiile de tren din Bistrița la Bucovina. Din Bistrița se anunță: Congregația comitatului Bistrița-Năsăud s'a întrunit în ședință extraordinară sub presidenția prefectului contele B. Bethlen. Cea mai importantă chestiune a ședinței a fost planul comunicației de tren directă cu Bucovina, asupra căreia locuitorii comitatului și municipalitatea orașului Bistrița și-au exprimat dorința să se construiască peste Bistrița, cerând interesele orașului această legătură de linie ferată.

Zăpadă mare în toată țara. Din toată țara se anunță mrai viore de zăpadă și ninsori cari în multe ținuturi au pricinuit pagube considerabile. Acceleratul dintre Viena și Budapesta a avut o întârziere de 7 ore. Trenul de persoane de pe linia Pojon-Zsolna a sosit la Nagyszombat cu întârziere de 3 ore. În împrejurimea Cașoviei ninge de 2 zile și este acoperită de mari troene de zăpadă.

Orfanii din Jina. Intru ajutorarea orfanilor din Jina am mai primit, în timpul din urmă, suma de 24 cor. dela doamna văduva *Cornelia Rusu* din Poiana-arișană, pe cari, până la primirea răspunsului la apelul meu adresat onorabilei primării comunale din Jina, i-am depus la „Albina”. E vrednic de amintit, că dna Rusu se angajează a mai da, după putință, și alte ajutoare pentru acești copilași. În legătură *Antonie Vernica*, originar din Mutnoksabadja (com. Caraș-Severin), acum sub arme în Bilek (Herzegovina), cere pe *Dumitru* și pe *Pamfilie*, oferind, pe lângă îmbrăcăminte și creștere cuviincioasă, pentru primul și 30 cor., iar pentru al doilea 50 cor. anual, cu adausul, că copilașii vor fi îngrijiiți, în absența sa, de soția și de tatăl său. — În fine pun în vedere, că învățătorul *Vasile Greavu* din Gârbova (lângă Mercurea), mi-a comunicat, că neînvrednicindu-l Dumnezeu cu copii, în urma apelului meu, a luat spre creștere dintre acești 4 orfani, pe *Vasile*, cel de 1 și jum. ani, despre care zice, că „dânsul și soția sunt fericiți avându-l pe Vasile, care este bun și ascultător și dă semne de a leși băiat vrednic din el”. Cu o cale, rog pe ceilalți marinimoși reflectanți să fie în așteptare până la primirea răspunsului despre plasare dela Primăria amintită. *Victor Tordăștanu*, exactor arhidiecezan.

Aviz. Aducem la cunoștință că, *Calendarul Asociațiunii pe anul 1916* s'a epuizat. Retipărirea în actualele împrejurări nu se mai poate efectua. Comandele de până aci au fost satisfăcute. Pentru anul acesta, rugăm să nu se mai facă comande. — *Biroul Asociațiunii.*

Cum petrec milionarii. Până când la noi se omoară masele oamenilor, și pânea trebuincioasă se vinde cu porția măsurată, în țara nouă petrec miliardarii într'un lux care întrece fantezia oamenilor cu predispoziții bolnăvi-

cioase. De peste mări sosește știrea unei mese luculice, dată în somptuoasele restaurante a hotelului palat Astor din New-York și aranjată de cincizeci și doi milionari. 800 coroane a costat un tacâm al acestei mese, 60 cor. carta pe care era indicată lista de bucate. Se poate ușor închipui, dacă un tacâm a atins cifra de 860 cor. cât vor fi dat celelalte cheltuieli indispensabile luxului desvoltat. Sala în care s'a dat acest banchet, transformată în bordul unui vapor uriaș, reprezentând catarguri, coșuri, și toate maiestritile iluzii ale realității. Aerul era pus în mișcare permanentă, un fel de vânt simțit în permanentă pe mare, figurat prin ventilație în circulație continuă. De jur împrejurul salei, proiecțiuni imaginau cele mai superbe peisaje marine, variate la fiecă clipă. Palmierii, plantele exotice, paserile cântătoare, papagalii colorați, sburau din crângi în crângi. Masa împodobită cu miile trandafirilor roșii, din cari fântânile arteziane cu razele schinteitoare răcoreau aerul luminat de becurile colorate ale miilor de lămpi electrice. Masa împodobită cu serviciul de aur celebru al restaurantului acestuia, rezervat pentru vizitele capetelor încoronate. Către sfârșit, din mijocul miilor de trandafiri, a răsunat glasul lui Caruso, urmat de aplausele miliardarilor scâlțați în aur și pompă. Toți își imaginau un gramafon ascuns în trandafiri, care însă nu era altceva decât un aparat electric extrem de sensibil în contact cu toate reprezentațiile teatrelor din aceea seară. După Caruso a urmat alt joc și cântec dela un al doilea teatru.

Miliardarii petrec. Și de ce n'ar face-o? Petrecem și noi — în chipul cum o facem azi — până avem un ban în pungă.

Ultima oră.

GRECIA PERMITE BULGARILOR SĂ ATACE SALONICUL.

Atena. — Baronul Schenk, ministrul Germaniei la Atena și mai târziu d. Pasakoff, ministrul Bulgariei la Roma, au fost primiți de către primul-ministru, Skuludis, Se spune că primul-ministru a dat asigurări formale ministrilor german și bulgar, în ce privește neutralitatea Greciei, chiar dacă atacul contra Saloncului se va face cu trupe bulgare.

ESCADRĂ JAPONEZĂ ÎN MAREA MEDITERANĂ.

Lugano. — Ziarele din Roma anunță: O escadră aeriană a sosit în Marea mediterană cu numeroase aeroplane.

CATASTROFA DELA SALZBURG.

Viena. — „Fremdenblatt” anunță despre catastrofa dela Salzburg: Lucrările de salvare au fost întrerupte din cauza lavinelor. E puțină speranță că cei 30 soldați dispăruți vor mai putea fi salvați. Numărul morților până acum e 85, iar a răniților 65.

CE A CAUZAT CĂDEREA ERZERUMULUI.

București. — Stațiunea radiotelegrafică din Poldhu anunță: Căderea Erzerumului a fost provocată în mare parte de exploziile granatelor rusești cari au căzut în interiorul cetății. Partea sudică a cetății și acum e în flacări.

Agentia Westink anunță în aceeași zi: Trupele cari au intrat în Erzerum au capturat 70 tunuri și multă muniție. Turcii au concentrat trupe spre sud și apus dela Erzerum.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

POSTA ADMINISTRATIEI.

Ilarion Botiu, Blăjel. Am primit 28 cor. abonament până la 31 Octomvrie 1916. Iustin Serbu, Sebeșul-mare. Am primit 10 cor. în abonament până la 31 Martie 1916,

In atențiunea celor ce ne trimit bani.

Persoanele, cari trimit sume de bani prin mandat postal, sunt cu inzistență rugate a scrie pe dosul mandatului (partea liberă a cuponului) în ce scop anume se trimite suma. Când aceasta nu este posibil — fie din orice motiv — să ni se arate prin o scrisoare (recomandată) destinația banilor. — Scrisoarea e bine să se trimită înainte de expedierea banilor, așa ca pe când ne sosește suma, să avem deja avizul în chestie.

Adeseori ni se trimit bani fără nici o lămurire, chiar și din ținuturi unde este permis a uza de cuponul mandatului postal. În astfel de cazuri, prin cereri de lămuriri, depozitari și contări ni se face lucru degeaba.

Pentru evitarea astorfel de cazuri, cel puțin pentru viitor, ne adresăm cu această ocaziune mai vărtos către abonații noștri de pe câmpul de luptă (Feldpost), dar în același timp și celor de acasă, cari ne trimit bani colectați pentru anumite scopuri de binefacere. Colectele trebuiesc trimise, totdeauna înainte de expedierea banilor, cu câteva zile.

Ținându-se seamă de rugămintile noastre, pe lângă că se vor putea evita multiplele neînțelegeri, cari obvin în atari cazuri — ni se va ușura și munca noastră, fiindcă nu va trebui să cerem lămuriri și să ținem mereu lucrurile în evidență.

Atât colectele, cât și sumele de bani se vor adresa *Adm. ziarului „Românul”* și nu la adresa persoanelor private. Librăriile ne socot anumite taxe pentru astfel de servicii.

Administrația ziarului.

IN ATENȚIUNEA INSTITUTELOR DE CREDIT ȘI ECONOMIL. Din cauză că numărul personalului nostru tehnic — în urma înrolării la armată — s'a redus în mod foarte simțitor, rugăm institutele de credit și economil să binevoiască a trimite bilanțurile lor spre publicare în ziar cu cel puțin 4—5 zile înainte de termen, deoarece îndată după primirea lor nu le vom putea publica.

Pentru tipărirea rapoartelor anuale asemenea se cere un timp de cel puțin 16 zile.

— Tipografia „Concordia” societate pe acții.

Se caută

o domnișoară română,

tânără, din casă bună, care vorbește perfect limba maghiară, la doi băieți de 7 și 8 ani. Ofertele să se adreseze la administrația ziarului.

(Co 2614—5)

ANUNȚ.

Un comis tânăr, posedă limba română și maghiară

caută loc

la o prăvălie de manufactură sau șpeterie. Adresa la administrația ziarului. (Mo 2616—3)

Pește sărat

calitate superioară, crap, se vinde en gros și detail **Ko. Cor. 3.**

Doritorii a se adresa la DI

OPREA CIACONEA

Nagyszeben,

Str. Rosenanger Nr. 7.

(Si 2618—8)

„BIHOREANA“

instituit de credit și economii, societate pe acții în Oradea-mare.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „BIHOREANA”, societate pe acții în Oradea-mare, conform dispoziției §-lui 19 din statute se invită la

a XVII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Oradea-mare la 16 Martie 1916 la orele 10 înainte de amiază în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

1. Alegerea a trei membri pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul comitetului de reviziune despre examinarea computului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
4. Stabilirea bilanțului anual și deliberarea asupra împărțirii profitului.
5. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul 1916.
6. Determinarea scopului spre care este de a se întrebuița suma destinată pentru scopuri de binefacere.
7. Fixarea plății membrilor din direcțiune și comitetul de reviziune.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute:

§. 24. Pentru folosirea dreptului de vot se cere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depună pe lângă revers la direcțiunea institutului, respective la locurile designate de direcțiune, acțiunile sale eventual și dovezile de plenipotență.

Acțiunile depuse la locurile designate de direcțiune, se vor lua în considerare numai în cât reversul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare a adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-ului 24 din statute, avem onoarea a notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 16 Februarie 1916 pentru depunerea, respective primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere s'au designat în acest an, respective au fost rugate, institutele „Albina”, „Victoria”, „Silvania”, „Economul”, „Oraviciana”, „Patria”, „Timișlana”, „Drăganul” și Capitlul gr. cat. rom. din Oradea-mare.

Oradea-mare, 16 Februarie 1916.

Direcțiunea institutului.

DEBIT		CONTUL BILANȚ		CREDIT			
219	Cassa în număr	58677.75		217	Capital social	1200000.00	
234	Giro Conto la Banca Austro-Ungară	49677.78			Din emisiunea a III-a încurs	524194.00	1724194.00
205	Cassa de păstrare postală	8727.44		228	Fondul de rezervă	368400.00	
236, 244	Bon la Bănci	99518.55	216601.52	39	Fondul special de rezervă	40000.00	
209, 225	Cambii de bancă		4106900.34	247	Fondul de penziune	112600.00	521000.00
210	Credite hipotecare		470340.00	242	Depuneri spre fructificare		2709436.07
195	Imprumuturi hipotecare pe amortizare		126331.74	257	Cambii reescomptate		761378.00
244	Credite de cont curent		125059.11	250	Imprumuturi hipotecare cedate		95659.59
178	Credite pe efecte		13523.00	211	Depozite de casă		77739.77
231	Credite pe obligațiuni cu caventați		10910.70		Dividende neridicate		5438.80
227, 254	Efecte proprii		584749.10	179	Interese tansitoare anticipate		56553.70
133	Immobile		323670.57		Profit transpus din 1914	11573.42	
140, 232, 233, 235, 246	Diverse conturi debitoare		22932.89		Profit net	103881.98	115455.40
154	Mobilier descris total		65836.30				6066855.33
179	Interese restante						
			6066855.33				

DEBIT		CONTUL PROFITULUI ȘI AL PERDERILOR		CREDIT			
54	4% interese la fondul de rezervă	14316.00		208	Profit transpus din 1914	11573.42	
239	Interese de reescompt	102731.84			Interese:		
145	Interese de lombard	1757.95			dela cambii de bancă	384327.97	
237	Interese după credite cedate	5287.78		220, 226	credite hipotecare	53688.55	
213	Interese după depuneri	113121.76		222	credite pe efecte	1131.70	
151	10% dare după interese de depuneri	11312.18		198	credite personale	626.31	
241	Salare (funcționari, membri în direcțiune, comitetul de reviziune)	58103.75		221	credite de cont curent	10256.58	
249	Spese curante (tipărituri, porto, luminat, încălzit, telefon etc.)	25213.08		240	credite pe amortizare	8760.83	458791.94
148	Chirie	5341.54		181	Venitul imobilelor (darea plătită)		18094.70
256	Contribuție	40526.23		251	Interese după efecte proprii (scutite de dare)		21165.64
245	Descrieri			35	Interese după capitale elocale la alte institute (70% scutite de dare)		844.54
	Mobilier descris total	7108.58		73	Interese de întârziare ale acționarilor		30.70
	Pretenziuni dubioase	12851.20	19959.78	248	Provizioane		1244.20
	Profit transpus din 1914	11573.42		245	A încurs din pretenziuni descrise		1382.15
	Profit net	103881.98	115455.40				
			513127.29				513127.29

Oradea-Mare, la 31 Decembrie 1915.

Dr. Coriolan Pap m. p.
director executiv.

Iosif Diamandi m. p.
prim-contabil.

DIRECȚIUNEA:

Samuil Ciceronescu m. p.
președinte.

Dr. Nicolau Popovici m. p.
vice-președinte.

Vasile Cartiș m. p.

Andrei Horváth m. p.

Romul Marchiș m. p.

Iosif Moldovan m. p.

Aloiziu Nyisztor m. p.

Petru Pântya m. p.

Nicolau Zigre m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea-Mare, la 16 Februarie 1916.

COMITETUL DE REVIZIUNE:

Dr. Florian Stan m. p.
președinte.

Petru Popescu m. p.
vice-președinte.

Sava Raicu m. p.

Dr. Victor Bolkis m. p.

Ioan Gerlan m. p.

Revăzut: Aureliu St. Suluțiu m. p.
revizor expert al „Solidarității”.